

широко використовуються в пошукових сервісах. Слід зазначити, що Google, YouTube, Facebook, Вконтакте, Однокласники, Live Journal і багато інших всім відомі сервіси теж були стартапами.

Підсумовуючи зазначаємо, що стартапи стали цілою індустрією, величезним інвестиційним та інноваційним сектором. Але за статистикою 70% стартапів припиняють свою роботу вже в перший рік і успішними стають тільки 5-10% компаній, що приносять інвесторам величезні прибутки. Враховуючий швидкий розвиток НТП та прогнози аналітиків у сфері розвитку бізнесу, протягом найближчих кількох років будуть активно розвиватися такі напрямки, як фінансові послуги, екологічні технології, медичне обладнання, біофармацевтика, медійні проекти, соціальні мережі, телекомунікації, здоров'я, споживчі товари та послуги.

Література

1. Баб'ячок Р.І., Кульчицький І.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні – проблеми, перешкоди і можливості. *Проект № 51321 «Посилення впливу громадськості на євроінтеграційні процеси у сфері науково-технічного та інноваційного розвитку України».* 2018
2. StartupRanking. URL: <https://www.startupranking.com/top/ukraine> (датазвернення 22.03.2020).
3. Пітер Тіль. Від нуля до одиниці. *Наш формат.* 2015. 232 с.

УДК: 330.341

Людмила Долгова

*к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,*

l.dolgova@meta.ua

Антон Чермянін

*студент 1-го курсу факультету фінансів групи ФК-101,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,*

toni.chermyanin@gmail.com

СТАРТАПИ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ

STARTUPS IN UKRAINE: MAJOR PROBLEMS AND RISKS

СТАРТАПЫ В УКРАИНЕ: ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И РИСКИ

Анотація. Розглянута концепція стартапу. Досліджено основні ризики та проблеми, з якими стикаються стартапи в Україні.

Abstract. The concept of startup is considered. The main risks and problems faced by startups in Ukraine are explored.

Аннотация. Рассмотрена концепция стартапа. Исследованы основные риски и проблемы, с которыми сталкиваются стартапы в Украине.

У нашому сучасному та інноваційному світі кожна ідея має право на життя та реалізацію. У цьому контексті існують стартапи: проекти зазвичай амбіційної та технологічної молоді, що прагне змінити світ на краще. Прикладами вдалих українських стартапів можна вважати наступні: «Petcube» (робот для домашніх тварин, що дозволяє віддалено спостерігати за своїм домашнім улюбленцем), «Ugears» (механічні 3-Дпазли, виготовлені з дерева, що вже встигли завоювати прихильність країн СНД та Європи), «Ecoisme» (система домашнього енергоменеджменту, що дозволяє відстежувати споживання електроенергії в будинку за певними параметрами). Існують й не менш вдалі стартапи українського походження. Проте не всі, здавалося б, вдалі задумки були доведені до переможного кінця: команди-винахідники розпадалися через особисті суперечки, деякі ж не отримували достатнього фінансування задля

реалізації свого проекту, частина стартаперів банкрутують через передчасне масштабування власного виробництва. Актуальність роботи полягає у чіткому визначенні питань: у чому ж причина усього вищезазначеного, що впливає на роботу стартапів та які проблеми їх реалізації в Україні. Основними завданнями було: виокремити етапи розвитку стартапу, визначити основні ризики, з якими можуть стикнутися проекти та дати їм коротку характеристику, з'ясувати основні проблеми розвитку стартапів в Україні.

Стартап, як правило, ототожнюють з початком чи стартом нового бізнесу. Проте у суспільстві він вбачається як процес реалізації ідеї в розробці та подальшої комерціалізації саме «проривної» технології [7, с.54]. Перш за все, необхідно чітко визначитись з етапами розвитку стартапу. Однієї інноваційності ідеї на старті недостатньо: необхідно визначити первинні витрати, створити бізнес-план на довгостроковий період для майбутніх інвесторів, зібрати команду для реалізації, проаналізувати перспективи розпочинати свою діяльність тощо [8]. Після цього йдуть етапи виведення продукту на ринок та його масштабування. Проте їм вже передують певні загрози.

У світовій практиці вважається, що 97% стартапів сходять нанівець через типові помилки. [6]. В Україні ця ж цифра ще більша: приблизно 1% ідей реалізується успішно. Така статистика обумовлена комплексом класифікованих ризиків: ризики командні, товарні, фінансові, бізнес-моделі та користувацькі [1]. Командні ризики пов'язані з відсутністю необхідних знань, навичок та вмінь членів стартапу, що спричиняє за собою реалізацію незавершеного продукту та відповідні наслідки. Під цю категорію ризиків також припадає некомпетентність лідера команди (організаційний аспект) та невдалий розподіл ролей у команді. Під фінансовими ризиками розуміють нераціональне використання отриманих від інвесторів (чи отриманих іншими способами) коштів, що спричиняє відповідні труднощі під час подальшої організації роботи проекту. Товарні ризики пов'язані з самим продуктом, що виробляється. Недовершений функціонал, естетичні якості, що не задовольняють потреби та смаки споживачів, висока ціна та інші фактори можуть стати вирішальними у виборі купівлі продукту. Окрім того, важливим аспектом стартапу є попередній аналіз ринку на схожі товари. Продукт може бути банально не потрібен, він може мати більш зручні та дешеві аналоги тощо. Ризики бізнес-моделі пов'язані з проблемами бізнес-плану стартапу, його концепцією та теоретичною частиною реалізації проекту. Наприклад, таким ризиком може стати вибір локації чи оцінка ринку діяльності. Користувацькі ж ризики є тими, які спотворюють враження споживача не від продукту, а від сервісу компанії. Прикладами користувацьких ризиків є незручний та незрозумілий функціонал сайту, де продається продукт, відсутність чи ігнорування зворотнього зв'язку з споживачами тощо. Виробники повинні жваво реагувати на зауваження споживачів задля покращення свого продукту та відповідної максимізації прибутку від його продажів. Урахування зазначених ризиків може спричинити зменшення кількості «невдалих» стартапів.

Важливою частиною функціонування стартапів в Україні є відповідний клімат, що сприятиме розвитку стартапів. Держава намагається усіляко допомагати інноваторам. Таким чином, у лютому 2020 року майже 9 млн. грн. було виділено на розвиток українських стартапів, що перемогли у пітчінг-сесіях цієї зими [2]. Про це наголосив минулий прем'єр-міністр України Гончарук Олексій, зазначивши, що основною метою Українського фонду стартапів є фінансування технологічних компаній на початкових стадіях розвитку, що для влади є важливим розвиток креативних ідей. Проте навіть така політика держави не перешкоджає міграції креативних ідей закордон.

Особливо актуальною проблемою є юридична точка зору на стартапи: «Динамічний розвиток ринку стартапів в Україні, особливо в ІТ-секторі, зумовлює необхідність у визначенні особливостей правового регулювання їх діяльності та питань охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, необхідність формального визначення «стартапу» у законодавстві та вибір організаційно-правової форми» [4]. Наприклад, Юрій Корнага, експерт компанії Ахон Partners, каже з приводу стартапів в Україні наступне: *«Нам є над чим працювати у сфері корпоративного законодавства, оподаткування тощо. Державна*

фіскальна служба іноді зловживає своїми повноваженнями, й це болючі моменти особливо для малих компаній, які розвиваються. Сам страх очікування проблем спонукає їх реєструватись поза Україною, щоб позбутись ризиків» [5].

На сьогоднішній день Україна значно відстає в інноваційному розвитку та у підтримці діяльності інноваційних підприємств, зокрема стартапів. Пов'язано це із незадовільним станом інноваційної інфраструктури, відсутністю діючих механізмів підтримки інноваційного підприємництва. З урахуванням закордонного досвіду управління стартапами, Україні потрібно, окрім забезпечення фінансової підтримки інноваційних проектів та створення бізнес-інкубаторів, зайнятися розвитком інновацій і підприємництва. Україні вже сьогодні конче потрібні "розумні інвестиції", "посівне" фінансування, які вже на ранніх стадіях наукових розробок забезпечать їх підтримку та сприятимуть динамічному розвитку, трансформації ідей (ініціацій) у реальні проекти, доведення їх до рівня інвестиційної привабливості та надання інвесторам [3, с.29].

Отже, все вищезазначене дозволяє зробити висновки про те, що стартап є досить складною формою підприємницької діяльності, що асоціюється з новими та прогресивними інноваційними ідеями. Він має чітку структуру та великі ризики у реалізації. Виокремлюють командні, фінансові, товарні, користувацькі ризики, а також ризики бізнес-моделі. Україна намагається підтримувати діяльність стартаперів, проте все ще виникає необхідність у законодавчому регулюванні цього питання. Окрім цього, основними проблемами розвитку стартапів у нашій державі є нестабільна ситуація на макроекономічному рівні, недостатність фінансування на початкових етапах розвитку стартапів. У цьому контексті влада може виправити зазначені проблеми та створити комплекс стимулюючих програм для розвитку малого підприємництва в Україні, в тому числі стартапів.

Література

1. Войнова Ю.А., Демин С.С. Классификация рисков стартапа. [Електронний ресурс]. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/klassifikatsiya-riskov-startapa/viewer>
2. Гончарук назвал 8 стартапов, которые получают госфинансирование. [Електронний ресурс]. – URL: https://lb.ua/economics/2020/02/07/449340_goncharuk_nazval_8_startapov.html
3. Касич А. О. Стартапи як форма підприємницької діяльності: поняття, значення, зарубіжний досвід / А. О. Касич, А. М. Джура // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 2. – С. 24-31.
4. *Правові аспекти законодавчого регулювання діяльності стартап-компаній в Україні.* [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.businesslaw.org.ua/pravovi-aspekty-startup/>
5. П'ять ключів до успіху як українським стартапам бути успішними вдома. [Електронний ресурс]. – URL: <http://tvoemisto.tv/exclusive/pyat-klyuchiv-do-uspihu-yak-ukrainskym-startapam-dosyagty-uspihu-vdoma-88930.html>
6. Семь способов пустить стартап по ветру. [Електронний ресурс]. – URL: <https://pro.rbc.ru/demo/5dc19c509a7947e2a7fedec0>
7. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник/ С.В.Войтко. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. – 200 с.
8. Як розпочати свій бізнес, з чого почати? [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.buhuslugi.com.ua/ua/publikatsiji/524-jak-rozpochatu-svoju-sprave-z-chodo-pochatu.html>